

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Arad, Str. Brătianu 18. Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 800 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négycentiméterre 6 lei, kötéseknél árendamérv.

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztas ipart!”

Institutul național de credit al meseriașilor în lumina viitorului

Existența unui Institut de Credit meșteșugăresc însemnează reinvierea unei ramuri de producție care constituie o părghie de rezistență a miciei burghezie. De acest Institut, depinde soarta a două sute de mii de mici patroni și a unui număr împătrit de muncitori. Unica nădejde a aproape un milion de oameni, se îndreaptă către instituția dela care așteaptă izbăvire. Va putea corespunde oare acestei nădejdi?

Pentru un răspuns la această întrebare, ne-am adresat dlui Valeriu Roman, fost subsecretar de stat al ministerului muncii și președintele Institutului Național de Credit al Meseriașilor.

Iată ce ne spune dsa:

Institutul Național de Credit al Meseriașilor a luat ființă pentru a realiza un întreg scop:

1. Economic, în vederea acordării creditelor efth.e pentru meseriași țării astăzi în activitate.

2. Social, pentru a crea o bine încheiată clasă de mijloc în corpul națiunii române;

3. Național, pentru a facilita orientarea elementului etnic românesc spre meserii în vederea românizării complete a orașelor noastre.

Prima datorie o au însăși meseriași, cari sunt obligați ca prin subscrierile de acțiuni și permanente depuneri a economiilor lor, să acumuleze capitalul disponibil al Institutului nostru. Trebuie să se realizeze acel circuit de capital fără de care Institutul nostru ar fi lipsit de orice elan viitor. A distribui capitalul disponibil și a aștepta scadențele spre a recupera capitalul eșalonat și dobânzile, ar fi o activitate birocratică din care ar trăi câțiva funcționari dar marile interese obștești n'ar profita cu nimic.

O demonstrațiune. ne va spune totul: avem circa 200 de mii de meseriași în țară. Numai în București sunt peste 70 de mii. Dacă fiecare ar subscrie o singură acțiune în valoare de 500 lei, asta ar însemna 100 milioane în majorarea capitalului. Ori, cinci sute de lei, și cel mai nevoiaș meșteșugar poate găsi. Si-apoi, la ce sumă s'ar putea urca economiile acestei armate producătoare, dacă ele s'ar îndrepta spre Institutul nostru?

Nu vreau să vorbesc de planuri mari, îndepărtate, dar eu întrezăresc că oarecândva acest Institut va fi dezvoltat și în sensul unei Case de economii după modelul Franței, care să asigure prin mici depuneri, rente pentru bătrânețe meseriașilor bătrâni.

Noi va trebui să fim și un Institut de orientare profesională pe întreaga țară.

Nu vom putea să ne restrângem numai la examinarea condițiilor de siguranță bancară în momentul acordării creditelor, ci va trebui să examinăm condițiile individuale de bună reușită profesională a solicitantului de credit.

Noi va trebui să căutăm condițiile de existență profesională pe toate localitățile și pe toate specialitățile.

Cu sfaturi și indemnuri va trebui să diriguim o migrațiune profesională pe țara întreagă, indicând fiecăruia condițiile cele mai prielnice între cari poate să reușească mai bine. Numai așa pot fi rodnice împrumuturile contractate la Institutul nostru, fiind asigurată buna lor utilizare.

Oraș Vasile Oradea-nagyvárad iparosvezér országos iparos nagygyűlés összehívását javasolja

Üljének össze a meglevő iparos intézmények vezetői
Ardeal-Erdély valamelyik nagyobb városában és beszél-
lék meg az együttműködés feltételeit

Az új területek iparos parlamentjének kell döntenie az iparosmozgalom jövő célkitűzései ügyében

Az iparosság mostoha sorsa, gazdasági helyzetének rohamos gyengülése s mindezek mellett az új ipartörvény által teremtett visz-szasságok égető problémává tették a kisiparos-ság szervezkedését. Ujabb és újabb tervek merülnek fel az erős szervezeti összefogás megte-mertésére. Az ügyben Oraș Vasile, az Oradea-nagyvárad iparosság egyik tekintélyes vezető egyénisége egy Ardeal-erdélyi napilapnak érde-kes nyilatkozatot adott.

— Valóban ez a kérdés foglalkoztat mind-annyunkat, — mondotta Oraș Vasile — akik az iparosság sérelmeinek számát és súlyát na-pontként közvetlenül tapasztaljuk. Ma már mind annyian tudjuk, hogy ezeknek a sérelmeknek az orvoslását csak az ország többszázereze ru-gó iparosainak együttes fellépése hozhatja meg. Itt is, ott is felmerül valamilyen terv enek az óhajnak a megvalósítására, anélkül azonban, hogy — az egyéni akcióktól eltekintve — va-lamilyen meglevő iparosképviselet ez irányban a kezdeményező lépést ez ideig megtette volna. Pedig nem kétséges, hogy az ilyen kezdeménye-zés megkapná a kellő, lelkes visszhangot az iparosság részéről, feltéve, hogy a kezdeménye-ző kellő biztosítékot tud nyújtani abban az irányban, hogy az iparosság összefogásával semmi más célt nem szándékozik elérni. sem-mi más mellékgondolatot nem táplál, mint az iparosság jogos szakmai és csakis szakmai ér-dekei képviseletének az egység súlyát biztosí-tani.

— Nem akadály-e az, hogy az iparosság ma nemzetiségi hovatartozása szerint, sőt ezen belül politikai pártállása szerint is, különböző csoportokra oszlik?

— Nem, mert tapasztalatom szerint az ipa-ros, legyen az kisebbségi, vagy többségi, s még-ha magánéletében valamelyik pártpolitikának harcos hive is ha iparos sérelemtől van szó, a pártpolitika széthúzása fölé tud emelkedni és az iparossérelmekért folytatott harcában a ma-ga szakmájában kicsiben, az iparosság egységes táborában, a nagyobb egységben, politikai párt-állásra való tekintet nélkül tud harcolni. A mindennapi élet tapasztalata ez és ez annak a következménye, hogy a kisiparosra foglalkozá-sa maradánoán nyomja rá bélyegét, olyan maradánoán, hogy azt politikai jelszavak és politikai érdekek megsemmisíteni rendszerint már nem tudják.

— És ennek az összefogásnak gyakorlati megvalósítása milyen módon várható?

— Gyakorlatilag úgy képzeljük el tervün-ket megvalósíthatónak, hogy a meglevő iparos-szervezetek, szakmai szindikátusok, iparossz-ervezetek fiókjai, iparos otthonok, iparoskörök és iparoskultur-egyesületek kiküldöttei Ardeal-Erdély valamely nagyobb városában nagygyű-léssé kísérelendő értekezletre ülnének össze, a kiküldöttek az együttműködés kérdését meg-beszélnék, feltételeit megállapítanák és ugyan-akkor az egységes végrehajtandó teendőket is megbeszélnék. Ez az értekezlet egyben a továb-bi együttműködés alapját is megvetné amellet-hogy mindjárt az iparos sérelmek ügyében ál-lást foglalna, a teendőket megvitatná és elha-tározná. Ardeal-Erdély iparosságának valósá-gos parlamentje volna ez az értekezlet azzal a hozzáadással, hogy amennyiben ez a terv Ardeal-Erdélyben megvalósítható, az egész országra kiterjedő kísérelése volna a következő lépés.

Fără să fim conduși de un spirit de govi-nism față de minoritățile etnice, noi vom trebui să ne îndreptăm credințele în prim rând spre meseriași români de sânge. Acesta va face par-te din marele proces al reparațiunii istorice pe de o parte și al orientării elementului românesc — până acuma rural — spre orașe unde va tre-bui în prim rând să ne afirmăm stăpânirea.

Aci însă, ne amenință un real pericol. Pro-paganda naționalistă dusă de multe ori fără suficientă chibzuință, a creat o stare de spirit din nefericire destul de generalizată, că a fi ro-mân de sânge, înseamnă drepturi la tot sprij-i-nul și la toată încurajarea, fără obligațiunile corelative.

Personal, eu cred, că a fi român, însemnea-ză a avea obligațiuni în plus.

Cu toată tendința noastră naționalistă, meseriași minoritari, nu trebuie să fie îngrijaji că Institutul nostru le-ar refuza sprijinul la care și ei au tot dreptul.

Mai ales aceia, cari prin felul lor de a fi și de a munci dau dovadă de calitatea lor de buni gospodari și de lealitatea lor ca cetățeni ai ță-

rii, se vor bucura de toată solitudinea noastră.

Doar scopul nostru nu este decât a-i da țării un număr de cetățeni consolidați și mul-țumiți.

Cele două din urmă obiective, nu vor putea fi realizate, dacă difuzarea creditelor am măr-gini-o numai la capitala țării. Eu cred, că ma-joritatea capitalurilor disponibile revine pro-vinciei și în special provinciilor alipite unde problema socială și națională se pune cu o excep-țională gravitate.

Astfel meseriași din provincie, pot fi pe deplin liniștiți că concursul ce ne vor da, nu va fi zadarnic ci efectele lui se vor revărsa asup-ra lor.

Aceste îmi sunt gândurile cu cari pornesc pe o cale pe care o văd destul de spinoasă. Ins-titutul nostru dintre toate cele noui înființate, este cel mai greu de realizat. Noi nu avem ni-mic. Nici măcar o clientelă bine încheiată. Tre-bue să scriem texte pe o hârtie cu desăvârșire albă.

Dar biruința va fi mai înălțătoare, cu cât a fost mai greu drumul care ni-a dus la el.

Roman Valer nyilatkozik a Kisipari Hitelintézet céljairól

„A nemzeti irányzat ellenére is helyősségek hitelekkel a kisebbségi kisiparosoknak”

Roman Valer volt államtitkár az Iparosok Nemzeti Hitelintézetének elnöke nagyérdekes-ségű kejelemléseket tett a vezetése alatt álló intézet céljairól. A fejtegetés érdekesebb részeit itt adjuk:

— A Nemzeti Hitelintézet gazdasági, társadalmi és nemzeti célból alakult. Gazdasági célja az, hogy az iparosoknak olcsó hitelt adjon, társadalmi célja, hogy egy jól felépített osztályt alkosson a román nemzetben és végül nemzeti szempont az, hogy a román elemnek az ipar felé való tájékozódását megkönnyítse. Ennek a hármas célnak elérésére erős bankszervezetre van szükség. Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy itt egy segélypénztárról van szó, amely igen türelmes lesz a kölcsönök lejáratánál, mert az állam és a Banca Nationala adja az iparosok közötti kiosztáshoz szükséges összegeket. Itt a szó szoros értelmében vett bank alakult. Az állam és a Banca Nationala és más intézmények 300 milliót adnak egy hosszú munka megkezdéséhez. De ez a kezdőtőke csak egy csepp a tengerben és ha ennél maradunk nem tudjuk realizálni céljainkat.

— Az iparosoknak elsőrendű feladata, hogy részvényjegyzéssel és folytonos betétekkel intézetünk rendelkezésére álló tőkét növeljék. Ennek a tökékeresésnek a folyamatát meg kell teremtenünk, mert enélkül intézetünk a jövőben nélkülözni fogja a lendületet. A rendelkezésre álló tőke kiosztása és várakozás az esedékessé vált tőkék és kamatok befolyására: túlságosan bürokratikus tevékenység volna, a miből néhány tisztviselő ugyan megélhetne, de a közérdek abból hasznát nem látná. Egy példa mindent megmutat. Az országban körülbelül kétszázezer iparos van, csak Bucurestiben van hetvenezer.

Ha mindannyian egy 500 leles részvényt írnak alá, akkor az az alaptőkének 100 millió emelését jelentené.

Pedig 500 lei a legszükségesebb iparosnál is található. Azután milyen összegre emelkedne en-

nek a termelő hadseregnek megtakarításai, ha azok intézetünk felé irányulnak.

— Anélkül, hogy sovinszta szempont vezetne minket kisebbségi népeinkkel szemben

hiteleinket elsősorban a vérszerinti románok felé nyitnánk meg.

Ez része lenne egyrészt a történelem reparációjért megindult eljárásnak, másrészt — eddig falusi — román elemnek a városok felé való irányítása, ahol első sorban meg kell uralmunkat erősíteni. Itt azonban egy reális veszély fenyeget bennünket. A sokszor meggondolás nélkül folytatott nacionalista propaganda olyan szellemet létesített, hogy

a vérszerinti románság jogot ad minden támogatásra a vonatkozó kötelezettség nélkül.

En saját személyemben úgy hiszem, hogy

románnak lenni kötelezettségűt jelent.

Uralmunk örökkévalóságát csak úgy tudjuk biztosítani, ha mindenki egyénileg megteszi magával és családjával szemben kötelezettségét.

— Minden nemzeti céljaink dacára

a kisebbségi iparosoknak nem kell tartaniuk attól, hogy intézetünk megtagadja azt a támogatást, amelyre nekik is joguk van.

Különösen azok fognak részesülni minden előnyeinkben, akik életmódjukkal és munkájukkal a jó gazdálkodás tanuságát adják és az országnak jó polgárai. Nem más a mi célunk, mint az hogy az országnak konszolidált és megelégedett állampolgárok tömegét adjuk.

— Azt hiszem, hogy a diszponibilis tőkék nagyrésze az új országrészeknek jut,

ahol a társadalmi és nemzeti probléma különösen súlyosnak mutatkozik

és ezért az új országrészek iparosai teljesen nyugodtak lehetnek, hogy nem lesznek hiábaválók az általuk nyújtandó támogatások, hanem ezek eredményeit ők fogják élvezni.

Szövetkezeti versennyel kényszerítenek kari összetartásra a júgoszláviai Péterváradon egy női fodrászt

A júgoszláviai péterváradon női fodrászok között nemrég elkezdett harc keletkezett. Arról van szó, hogy a péterváradon női fodrászok szekcióját elhatározták, hogy letörjék Bodor Lajos kartársuk ellenállását, aki nem volt hajlandó belemenni abba, hogy a belvárosi és külterületi fodrászok ugyanazokat az egységeket számítsák munkájukért. Bodor ragaszkodott ahhoz, hogy legalább egy dinár eltérés legyen az első és másodrendű műhelyek árai között, mire kimondták, hogy szövetkezeti alapon konkurrenciát csinálnak Bodornak, lenyomják az árakat mindaddig, amíg meg nem török és bele nem megy az általuk kiszabott feltételekbe.

A konkurrens szövetkezeti üzlet már megnyitott a Gyura Jakšića uca 2 számú házban, szemben a Bodor-féle üzlettel. A bejárat előtt nagy tábla hirdeti a szövetkezeti műhely valóban olcsó árait. Egy tartóshullá mondulálás náluk mindössze 35 dinárba kerül, míg az árszabály szerint, amelyet maguk a mesterek állapítottak meg és amelyet Bodor is betart, ez a munka 35 dinár. A vasondulálás a szövetkezetnél 8 dinár, Bodornál 6 dinár, a vizondulálás 6 dinár (Bodornál 10), női hajnyírás mindössze két dinárba kerül a szövetkezetnél, holott Bodor és mások legalább négy dinárért végezték eddig.

Bodor Lajos megállapította, hogy a szövetkezet műhelynek nincsen iparengedélye. A szövetkezet vezetői viszont azt állítják, hogy a fodrászszalon Szimics Márk iparengedélyével dolgozik. Bodor feljelentésére az ügyben megindult az eljárás annak megállapítására, hogy Szimics neve alatt lehet-e borbélyüzletet vezetni vagy nem. A rendőrség ki-

szállt a helyszínre és megállapította, hogy a szövetkezetnek nincsen iparengedélye női fodrászmunka elvégzésére és el is rendelte, hogy ezt a munkát azonnal szüntessék be. A közönség nagy érdeklődéssel várja a borbélyharc további fejleményeit.

Az italmérők figyelmébe

A kereskedelmi kamarák országos szövetsége közli: A pénzügyminisztérium az italmérők szabad mérlegelésére bizza, hogy mennyi monopolizált szesz ital igényeljenek a valóságos szükséglethez képest és erre való tekintettel az italmérőket nem lehet felelőssé tenni azért, mert nem tudtak monopol italokat eladni oly mennyiségben, mint ahogy azt a szeszmonopol igazgatósága megkövetelte tőlük.

Ez a rendelkezés nagy könnyebbséget jelent az italmérők számára, akiket eddig felelőssé tettek, ha nem ígértek elegendő monopol szesz italokat.

URTEIL.

„Möchten Sie nicht Ihr Urteil über meine Hühnerpastete fällen, Herr Laudegerichtsnat? „Aber gern. Das Huhn wird freigesprochen, es hat sein Alibi nachgewiesen.”

KINDERMUND.

„Grossmutter, du sagst doch immer dass man Böses mit Gutem vergelten soll.” „Gewiss, mein Junge!” „Kann ich dann einen Schilling bekommen, ich habe deine Ernte verschlagen.”

Utmutató az iparosok és munkások részére

Hossu Yasile, a Cluj-kolozsvári munkakamara titkára a fenti címen rendkívül hasznos és nélkülözhetetlen füzetecskét adott ki, amely a tanonckodásról, a mester- és munkakönyvek megszerzéséről szükséges vizsgák letételéről és az iparengedélyek megszerzéséhez szükséges tudnivalókat tartalmazza, valamint kimutatást a szakmai kiképzésekhez és minősítéshez kötött foglalkozási ágakról. Az 1936 április 30-án életbe lépett szakmai kiképzésnek és annak gyakorlásáról szóló törvénynek — a képesített iparosok és szakmunkásokat érintő rendelkezései ebben a munkában könnyen áttekinthető formában vannak feldolgozva. Ennek a törvénynek nemcsak abban rejlik nagy horderejű fontossága, hogy egy-egy országon belül érvényben volt munkatörvényeket, de azért is fontos, mert a szakképzés és szakmai minősítés, valamint — szellemben jóval felette állnak az előző ilyen természetű törvényeknek, melyek az idők folyamán teljesen elavultak.

ETIKA.

A kis Móric megkérdezi tatájától:

— Tata, mondd meg nekem, hogy mi az az etika?

— Etika, — magyarázza a tata — hát idefigyelj. Etika például az, ha bejön az üzletbe egy vevő, aki ötszáz lei helyett tévedésből egy ezer leiest ad nekem és én elkezdlek gondolkodni, hogy megfelezzem-e a differenciát a társammal vagy az egészet tartsam-e meg magamnak?

Meleg üneplésben részesítették Mohor Ilét, az aradi vendéglősök szindikátusának elnökét.

Folyó hó 28-án meleg üneplésben részesítette nevenapja alkalmából az aradi vendéglősök és korcsmárosok szindikátusa Mohor Ilét elnököt, a vasuti vendéglőben tartott baráti asztalnál. A névnap vacsorán jelen volt a szindikátus választmányának valamennyi tagja. Comoti Béla, mint a szindikátus alelnöke szólt fel először, aki többek között a következőket mondotta: Mivel családi okokból Szt. Ilés napján távol volt körünkől, a családi körben átvett üdvözlő táviratok mellett szeretetünk és ragaszkodásunk jeléül szindikátusunk felvirágoztatása érdekében kifejtett értékes működése emléke gyanánt átnyújtjuk a vezetőség tablóját és kérjük, hogy szeretettel tartsa emlékezetében munkatársait. Ezután Lovasberényi Árpád, a Vendéglősök Aggmenházának elnöke vette át a szót, és szerencsekívánatait fejezte ki az ünnepeltnek, hogy még sok boldog évet töltsön barátai és családja körében. A közös asztalnál pohárköszöntőket mondtak még Horváth József, Hegedűs József, Hagyó József, Redis Pál, Preisz Gyula stb., a szindikátus áldásos működéséről és annak harcos munkásairól emlékezve meg.

FREUNDINNEN.

„Gestern habe ich einen jungen Mann kennengelernt, der noch nie ein Mädchen gekusst hatte.” „Den möchte ich auch einmal kennenlernen.” „Du kommst schon zu spät.”

Nem engedélyeztek Timisoara-Temesváron újabb pótlódókat a kereskedelmi és ipari segélyalapra.

A Timisoara-temesvári kereskedelmi és iparkamara a városi veztősegtől kérte, hogy az ugynevezett városi üzletbéradó után még egy bizonyos hányadot vessen ki. Ezeket az összegeket a kereskedők és iparosok segélyalapjára fordítanák. A város a kérelmet elutasította azzal, hogy az egyes kereskedői és gyári érdekképviselők gondoskodjanak segélyalapok megteremtéséről. A városnak nincs módjában újabb terheket kiróni.

SCHOTTICH.

Ein Schotte wurde einmal zu einem Theaterbesuch eingeladen — gratis. Er ging nicht hin, weil er nicht wusste, was gratis bedeutete. Später fand man ihn bewusstlos mit einem aufgeschlagenen Wörterbuch in der Hand auf.

Miért alkosson ipari szindikátusokat a kézműiparosság?

Irta: Dr. Kele Sándor ügyvéd, Arad

Nem hivatásom az, hogy helytelen tanácsokat adjak. Ha valamit meg kell oldanom, azt az utat keresem, amely a leghasznosabb és a legcélravezetőbb. Már a múlt év folyamán rámutattam az iparral kapcsolatos új törvények azon rendelkezéseire, amelyek nyilvánvalóvá teszik, hogy a jövőben fejlődés szem előtt tartásával a törvényhozó is feltételezi, hogy az új törvények szellemében a *kisiparosság megalakítja az ipari szindikátusokat*. Már maga az a tény, hogy 1921-ben a törvényhozás megszavazta a *szindikátusok alakíthatóságáról* szóló törvényt, azt mutatja, hogy a *jövőben iparosság magán alakulatait ilyen egyesülések alapján képzelte el*. A törvényhozás tudott az iparosok eddigi egyesületeiről, tehát ismerte, hogy a régi királyságban, mint az új területeken fennálló ipari egyesülések formáit és ennek ellenére új törvényt alkotott, amelynek értelmében az iparosok átszervezhetik eddigi egyesületi alakulataikat. Tehát a törvényhozás a fejlődés szempontjából nem találta helyesnek sem az ipartestületek fennmaradását, sem az ó királyságbeli kisipari egyesüléseket, hanem *egységes alapra akarta helyezni az összes iparos egyesüléseket* és ennek megvalósítása végett hozta a szindikátusok megalakításáról szóló törvényt, amelynek célja, hogy az egységes ország összes kisiparosai *egységes szakmai alapon szervezkezhessenek*.

A SZAKMAI ÉRDEKEK ÉRVÉNYREJUTTATÁSA

A szindikátusi törvény lehetővé teszi, hogy az ipari rokonszakmák alakíthassanak egy-egy szindikátust és így szakmailag elkülönülhessenek. Ennek következtében

a rokonszakmák iparosai szakmai érdekeiket sokkal hatékonyabban védhetik meg, mint eddig, amikor az összes iparosok képezték egy-egy egyesületet.

Nem vitatható, hogy az egységes egyesületek teljes egészükben képviselték ugyan az össziparosság érdekeit, de az ilyen egységes alakulatoknál a szak-

mai különérdekek — éppen az összerdekek figyelembevételére miatt — kellőképpen nem érvényesülhettek.

Az új ipartörvény a szakmai kiképzés és a rokonszakmák egységesítésére helyezi a főszólyt. Ennek helyességét mutatja a külföldi ipari élet fejlődése is. A szakmai elkülönülést az ipar, a szakmai érdekek és a gazdasági élet fejlődési menete megerősíti. Az új ipartörvény a rokonszakmákat tíz nagy csoportra osztotta.

Ennek a beosztásnak megfelelően alakítandók a szindikátusok is, vagyis a rokonszakmákba tartozó iparosok szakmai csoportosulásukat a törvény céljainak megfelelően kell véghezvigraphatni.

Ugyanakkor, amikor a törvény szakmák szempontjából széttagolja az iparosságot, figyelembe veszi azt is, hogy az egységben erő van úgy az iparosság, mint az állam gazdasági élete szempontjából.

Ezért engedi meg, hogy az ipari rokonszakmák-ból álló szindikátusok szövethessenek, vagyis nagyobb egységet alkothassanak.

Az ipari szindikátusok szövetsége hivatott az össziparosságot általánosan érdeklő fontos kérdéseket napirenden tartani, azok megoldását elősegíteni.

A modern gazdasági élet egyik jellegzetessége, hogy a munkamegosztás mind szélesebb és szélesebb teret nyer. Ennek következtében az egyes ipari foglalkozások is széttagolódtak, egy szakma több rokonszakmára oszlott és így nyert önálló jelleget. Ennek felismerésével az új ipartörvény mindegyiket, mint külön ipart említi. Ezeknek a szakmáknak összefogása történhetik meg oly módon, hogy a rokonszakmák szindikátusok formájában nyernek egységes képviseletet. A törvény így nyújt módot a fémipari, faipari, élelmiszeri, stb. csoportok megalakítására. Ezeket a csoportokat az új ipartörvényben mellékelt első számú rendelet sorolja fel, amelyet egyébként „Az Iparos” múlt évi 33. számában részletesen közöltünk.

A helyi érdekek védelmében

A törvényhozó elgondolásainak figyelembe vétele mellett az ipari szindikátusok megalakítása már azért is helyes, mert ezek biztosítják a legjobban az iparosok szakmai önrendelkezési jogát. Ily módon

az ipari szervezkedés alulról felfelé történik.

míg egy központi nagy egyesület felállítására révén, amely az országban fiókokat létesít, a szervezkedés felülről lefelé történik. Ebben az esetben a fiók mindig a központ céljai szerint kellene eljárjon. A független ipari szindikátusok a helyi viszonyokat jól ismerik és a sérelmek orvoslásához sokkal inkább járulhatnak hozzá, annál is inkább, mert az ilyen önálló, független alakulat könnyebben érintkezhetik a hatóságokkal, mint egy központi szerv, ahova először a sérelmeket fel kell terjeszteni, holott sok esetben azok csak helyileg oldhatók meg. A szindikátus, mint önálló és helyi szerv, közvetlenül ismerheti tagjait, azok anyagi, társadalmi és gazdasági helyzetét és az egyesületi terheket ezerszerint állapíthatja meg és ennek megfelelően szabhatja meg a szindikátusi célokat.

Ekként tehát attól, hogy a leghivatottabb iparosvezetők megindokolják már álláspontjukat a szindikátusok alapítása mellett; elfekintve attól, hogy a szindikátusi törvényt azért hozták, mert a jövő fejlődésének szempontjából a szindikátusi szervezkedést látták a leghelyesebbnek, az iparos önrendelkezési joga szempontjából is ez a forma a legmegfelelőbb alakulat.

Nem pillanatnyi hangulat vagy pillanatnyi előnyök, hanem az ésszerű szakmai szervezetek alapján kell elbírálni a kérdést, hogy milyen gazdasági alakulatban szervezkedjen a kisiparosság. A pillanatnyi helyzeti előnyök elmúlnak, de az iparosság megmarad, problémái szintén megmaradnak, esetleg fokozódnak, ha nem helyes alakulatban szervezkedik; ezek a szervezetek széthullanak, ha az a pillanatnyi előny, amiért alakultak, elvesztette jelentő-

ságát és időzerűségét. Nem az a cél, hogy szervezkedjen a kisiparosság, hanem, hogy *úgy szervezkedjen, ahogy azt a szakmai szindikátusokról szóló törvény rendelkezései, az új ipartörvény szelleme, a szakkamarák felállításáról szóló törvény és az iparos önrendelkezési elv megköveteli.*

Ennek igazi formáját pedig a szakmai szindikátusok képezik.

Igy és ilyennek látom a megoldást és a helyes utat.

A szakmai szindikátusok megalakítását és működésének feltételeit a szindikátusi, illetve a jogi személyiségekre vonatkozó törvény szabályozza. A két törvénynek főbb intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük:

HOGY KELL MEGALAKITANI A SZINDIKÁTUSOKAT

A szakmai szindikátusokra vonatkozó törvény értelmében bármely személy, aki ugyanazon, vagy hasonló szakmát folytat, tagja lehet a szindikátusnak.

Az alakuló közgyűlést bárki összehívhatja. Azokon a területeken, ahol ostromállapot van, a gyűlés

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, fél évre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

megtartásához a hadtestparancsnokság engedélye is szükséges.

Az alakuló közgyűlés összehívása előtt célszerű egy előzetes gyűlés megtartása, amelyen jelöljünk ki egy bizottságot az alapszabály és az alakuló közgyűlés előkészítésére.

Az alapszabálynak a szindikátusi törvény értelmében tartalmaznia kell a következő pontokat:

- a) A szindikátus neve.
- b) A szindikátus székhelye. (Esetleg a fiókok neve és helye.)
- c) A szindikátus célja.
- d) Kezdő tőke, vagy azon jövedelmi források, melyek által a cél legalább részben elérhető, ezeknek összegyűjtési módja.
- e) A tagok felvételére és kizárására vonatkozó feltételek.
- f) A tagok jogai és köteleességei.
- g) A vezetőség megválasztása és működési idejének meghatározása, amely maximum 4 év lehet.
- h) A közgyűlés összetétele, összehívása, határozatképessége és határozási módja.
- i) A vezetőségi ülés összetétele, határozási módja. A vezetőség legalább 3 tagból áll. A vezetőség tagja lehet minden szindikátusi tag, román állampolgár, jogainak teljes birtokában, ha 1 éves szakmai gyakorlata van.
- j) Az alapszabály módosításának feltételei és diszpozíciók a szindikátus megszűnésére, a vagyona vonatkozólag.

Az alapszabály nem tartalmazhat törvényt, vagy közrend ellenes intézkedéseket.

Az alapszabályt legalább 10 tag kell elfogadja, akik az alapító okmányt aláírják.

Az alakuló közgyűlésen korelnök választandó. A jegyzőkönyvet bárki vezetheti s a gyűlés végén hitelesítésére 2 tag kéri fel.

A gyűlésre közjegyzőt kell hívni, aki a jegyzőkönyvet s ezek másolatait hitelesíti.

A SZINDIKÁTUS ELISMERÉSE

A szindikátus elismerése és beírása céljából kérs nyújtandó be az illetékes járásbíróshoz. A kérést a vezetőség, vagy a közgyűlés által megbízott s az alapító okmányban feltüntetett, bármely személy benyújthatja.

Mellékelendő:

- a) Az alapszabály eredetije és 2 másolat.
- b) A jegyzőkönyv eredetije 2 másolattal. Ha meghatalmazott nyújtja be a kérést, a meghatalmazási irat eredetije.
- c) A vezetőség tagjainak neve, lakhelye, nemzetisége és foglalkozása.
- d) Az alapító tagok teljes címének és foglalkozásának kimutatása.

A kérés felől a járásbírósg gyorsított eljárással dönt. A végzés 20 napon belül a törvényszékhez fellebbezhető.

A JOGI SZEMÉLYISÉG ELNYERÉSE

Az 1924-es jogi személyiségekre vonatkozó törvény a jogi személyiség elnyerésének feltételként 20 kezdő tagot ír elő. Ilyenformán a helyzet az, hogy a 10 taggal induló szindikátus, bár működési jogot kap a járásbírósg végzésével, jogi személyiséget nem nyer.

Ha a szindikátus legalább 20 taggal indul, a járásbírósg eljárással mellőzésével, a jogi személyiség elnyerése érdekében, törvényszék elé kell terjeszteni a kérést. A törvényszék rendes tárgyaláson foglalkozik a kéréssel.

A törvényszék elé terjesztendő kérésnek tartalmaznia kell:

- a) A szindikátus nevét.
- b) A szindikátus célját.
- c) A szindikátus székhelye és fiókjait.
- d) A vezetőségi tagok neve, lakhelye, nemzetisége és foglalkozása.
- e) Az alapító okmány és az alapszabály keltezése.

A kérést a vezetőség, az alapító tagok, vagy legalább 7 rendes tag kell benyújtsa.

Mellékelendő:

- a) Az alapító okmány egy másolata
- b) Az alapszabály másolata.
- c) Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvének másolatpéldánya.

Jogesetek a kisipar köréből

Vita az adótörvény 39. szakasza a.) pontjának alkalmazása körül.

A Cluj-kolozsvári ítélőtábla 153/1937 fisc. II. számú határozata.

Az adózó fellebbezést nyújtott be az elsőfoku adókirovés ellen, mert — bár forgalmát megállapították és az ezután járó forgalmi adót kiivetették és behajtották — mégis adóalapjának megállapításakor összehasonlításához és mérlegeléshez folyamodtak.

A fellebbezési bizottság az adózó fellebbezését elutasította.

A határozat ellen az egyenes adótörvény 30., 39. és 74. szakaszainak megsértése címén az adózó felülvizsgálati kérelemmel élt.

A Cluj-kolozsvári ítélőtábla, miután megállapította, hogy az adózó forgalma 398.586 leit tett ki, ami az elsőfoku adókirovési jegyzőkönyvből nyilvánvaló, így tehát megsértették az adótörvény 39. szakaszának a.) pontját, amikor ennek ellenére nem a forgalmi adót figyelembe véve, hanem összehasonlítás alapján állapították meg az adóalapot. Ott ugyanis, ahol a forgalom összege nyilvánvalóan megállapítható, az adóalap megszabása ennek alapján kell történnie. Akkor tehát, amikor ilyen esetben is összehasonlítás alapján történt a megadóztatás, helytelenül jártak el. A tábla ennek megfelelően a határozatot megsemmisítette és a fellebbezési bizottságot az ügy új tárgyalására utasította.

A cselekedet büntetendő csak, nem pedig a szándék.

A Cluj-kolozsvári ítélőtábla III. tagozata 1179/936 számú határozata.

A pénzügyi hatóságok kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, amely szerint a kihágással vádolt egyén kazánt vásárolt és abban gabonapálkát akart főzni. A kazán alkalmas volt a főzésre, de az érdeklő félnek erre engedélye nem volt.

Az elsőfoku bíróságok a kihágási jegyzőkönyvet megsemmisítették és megállapították, hogy a szeszmonopólról szóló törvény 93. szakasza szerint maga az engedély nélküli főzés büntetendő és nem pedig a szándék. Bár a szóbanforgó iparos a kazánal rendelkezett, pálinkát nem főzött, így tehát felmentették.

A szeszmonopól a határozat ellen felülvizsgálatot élt. A Cluj-kolozsvári tábla a felülvizsgálati kérelmet elutasította, mint alaptalant és leszögezte, hogy az elsőfoku bíróság helyesen állapította meg, hogy csak a tett, nem pedig a szándék büntetendő.

Közlő: KELE SANDOR dr.

Mégis Satumare-Szatmáron tárgyalják az ottani Iparos Otthon jogi személyiségének ügyét.

A Satumare-szatmári Iparos Otthon vezetősége a jogi személyiség kérdésében kifogást emelt a Satumare-szatmári törvényszék illetékessége ellen. Az ügy a semmitörvény el került, amely végső fokon úgy döntött, hogy az ügyet a Satumare-szatmári törvényszék tárgyalja. Suta Péter ügyvéd, a munkakamara jogtanácsosa a törvényszékhez kérvényt adott be, amelyben az ügy letárgyalására közeli hatánapot kért. A törvényszék az Iparos Otthon jogi személyiségének kérdésében előreláthatólag szeptember hónapban fog határozni.

NEM TEHETTE.

Mazzola hazajön dölben és elmondja feleségének, hogy milyen gonoszok az emberek.

— Képzeld, — meséli — a villamos első peronján állok és végig kell néznem, mint veszi ki egy pasas a kocsivezető zsebéből szegénynak az uzsonnáját.

— Hát miért nem figyelmeztetted a kocsivezetőt?

— Sajnos, nem tehettem, mert ki van írva, hogy a kocsivezetővel beszélgetni tilos.

Nagyarányu érdeklődés a satumare-szatmári mintavásár iránt

Augusztus 15-ike és szeptember 1-e között nagyszabású kiállítást és mintavásárt rendez Satumare-Szatmáron a Kereskedelmi és Iparkamara igazgatósága.

Eddig Satumare-Szatmáron kívül Oradea-Nagyvárad, Carei-Nagykároly, Baia-Mare-Nagybánya és Sighet-Mármarosziget számottevő cégei jelentették be részvételüket a kiállításra. A jelentkezők meglepően magas számából a kiállítás rendezősége joggal a legjobb erkölcsi és anyagi sikerrel számol.

A vidéki jelentkezők megkönnyítése céljából egyelőre néhány városban képviselőket állított fel a rendezőség. A satumarei-szatmári vásáron kiállítani szándékozó cégek a következő képviselőket jelenthetik be részvételüket: Oradea-Nagyváradon Weisz Andor, Carei-Nagykárolyban Brockó Gyula, Baia-Mare-Nagybányán Schwartz Sámuel és Sighet-Mármaroszigeten Adler Jenő. Ezenkívül természetesen a mintavásár rendezőségénél: Camera de Comert şi Ind. Satumare-Szatmár. Piaţa Traian 3 az. is lehet jelentkezni. Ajánlatos a mielőbbi jelentkezés, mert a kiállítás területén rohamosan foglalják a legalkalmasabb területeket.

laják a legalkalmasabb területeket.

A résztvevők az eddigi felsorolt utazási és szállítási kedvezmények mellett, teljes illetékmentességet élveznek a várostól. A városi villamosmű 50 százalékos áramdíj kedvezményt nyújt a kiállító cégeknek.

Augusztus 15-ike és szeptember 1-je között fővárosi méretű kirakat-versenyt rendez a mintavásár vezetősége. A kirakat-verseny útjára, hogy a legszebb kirakat címet nem egy zsűri fogja adományozni, hanem a közönség szavazás útján állapítja meg, melyik kirakat tarthat igényt az első díjra.

Az előkészületek után itélve a satumarei mintavásár méltán használhatja az „Észak-Ardeali Kiállítás és Mintavásár” elnevezést, mert egy ország-rész gazdag iparát és kereskedelmét fogja felvonultatni.

Az idegenforgalom emelését a rendezőség országos és külföldi propagandája biztosítja. Augusztus 15-től oly nagy idegenforgalomra van kilátás Satumare-Szatmáron, amilyenre ebben az évi városban még nem volt példa. S ahol forgalom van, ott a kiállító cég is megtalálja anyagi számítását.

Milyen feltételek mellett alapíthatók az új iparvállalatok?

A május 10-én életbe lépett kartell törvény értelmében új gyár létesítése vagy régi gyár áthelyezése, akár pedig kibővítése csak miniszteri engedély alapján történik. Gyárnak tekintik mindazokat az üzemeket, amelyek husz lóerőnél nagyobb energiával működő gépekkel, vagy pedig tíz alkalmazottnál többel dolgoznak. Az összes meglévő gyárak az év végéig a május 10-i helyzet alapján három példányban kimutatást kötelesek az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz benyújtani. A kimutatásban a következő adatokat kell feltüntetni:

1. A gyár elnevezése és pontos címe.
2. Tervrajz a gyár beosztásáról és a gépek elhelyezéséről. Ezt azonban abban az esetben is el kell készíteni, ha a helyiség vagy a gépek bérlet tárgyát képezik.
3. Rajz, fénykép vagy leírás a gépekről és azok működéséről, a termelési kapacitás feltüntetésével.
4. Az épület és a berendezés napi áron való feltüntetése, annak feltüntetésével, hogy bérletről van-e szó, vagy saját tulajdonról.
5. A felhasználásra kerülő nyersanyagok, félgyártmányok és tüzelőanyagok.

6. A gyár termelési képessége, annak feltüntetésével, hogy milyen árukat termel.

7. Mikor alakult a gyár; megalakulása óta milyen változásokon ment át és mi a jelenlegi helyzete.

8. Az eredeti tulajdonos és a jelenlegi tulajdonos feltüntetése.

9. Volt-e 1932-től 1937-ig üzembeszüntetés és ez mennyi ideig tartott.

Az iparügyi minisztérium 266.497-1937. számú rendelete figyelmezteti az iparvállalatokat, hogy ezeket a kimutatásokat föltétlenül készítsék el és nyújtsák be három példányban, mert azok, akik ennek tesznek eleget, súlyos büntetésben részesülnek nem tesznek eleget, súlyos büntetésben részesülnek. A már működő iparvállalatok új gépeket csak hetnek üzembe. Vonatkozik ez arra az esetre is, ha a gépeket május tizedike után szerelték fel, vagy pedig ezen az időpontra tul akarnak új gépet üzembehelyezni, erre vonatkozó kérvényüket haladéktalanul nyújtsák be, mert ellenkező esetben az iparfelügyelőségek a gépek működését megakadályozzák és a törvény értelmében járnak el.

A munkakamara segítségével

Sorozatos razziákat rendeztek a kontárok leleplezésére a Targumureş-marosvásárhelyi fodrászok

Targumureş-Marosvásárhely iparostársadalma az utóbbi időkben érdekeinek védelmére minden irányban erőteljes szervezési mozgalmakat indított. Minden szakma megegyezik abban, hogy a kontárok ellen a legerélyesebben kell eljárni, mert megélhetésüket csak így tudják megvédeni és így tudják az ipartörvényben lefektetett jogukat érvényesíteni. Nemrég a női szabók kértek védelmet a munkakamarától a kontárok ellen, most pedig a női és férfifodrászok indítottak hasonló mozgalmat.

Hivatalos megdélással rendelkező ellenőrző közegek járják végig a fodrászműhelyeket és a helyszínen felvett jegyzőkönyvek alapján eljárást indítanak mindazon fodrász mesterek ellen, akiknek nincs iparendélyük. Megindult a munka abban az irányban is, hogy iparendellyel nem rendelkező kontár fodrászalkalmazottak magánházaiknál ne vállalhassanak munkát, mert az új munkatörvény rendelkezése érdekében, azok is büntetendők, akik az ipari gyakorlásra fel nem jogosított egyéneknek munkát adnak. Már több ilyen természetű jegyzőkönyvet vettek fel az illetékes közegek. A házakhoz járó fodrász alkalmazottak azzal védekeztek, hogy megélhetésük érdekében voltak kénytelenek munkát vállalni, mert munkaadók gyakran csak néhány száz lej havi fizetést adnak, úgy, hogy külön munka nélkül mindennapi kenyerüket sem tudják megkeresni.

Hárommillió autót adtak el az amerikai autógyárak ebben az évben.

Az Egyesült Államok és Kanada autógyárai az év első felében közel hárommillió autót adtak el, az elmúlt év első felében két és félmillió, az egész 1936 évben négy és félmillió darabot. Az amerikai autó-eladások száma a sztrájkok ellenére is 16 százalékkal emelkedett és több, mint háromszorosára az 1933. évi eladásoknak, amikor az első félévben mindössze 921.000 autót adtak el a gyárak.

Nagy frikciós présünkön és lemezhangorunkon lemez-hengerelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Goldu 3.

Két pártra szakadt Baiamare-Nagybánya iparossága

Egyik iparos alapon, a másik nacionalista eszmék szolgálatában...
Emlékezzünk régiekről, iparostestvérek!

Háborus hírek visszhangzanak mindenfelé... Keleten és Nyugaton, Délen és Északon, hol világnézeti felfogásokért, hol területi igények miatt folyik a harc: ember-ember ellen, testvér-testvér ellen küzd... A háborus háttér mögött mindenütt a nyomor, a kényértelenség tologatja a kulisszákat, ezért fog fegyvert az ember-ember ellen.

A bányavárosban is kitört a háború... Itt nem gépfegyverrel, tankokkal és torpedórombolóval küzdenek egymás ellen a szembenálló felek. Itt ekzisztenciális háború folyik. Az iparosság közé szakadékok ástott a szociális nyomor s a két táborra szakadt iparostársadalom vér nélkül, mégis ellenséggé néz szembe egymással.

A felosztott ipartestület tagjainak nagyobb része „Uniunea” néven tömörült, a másik rész pedig „Reuniunea” nevet választotta. Az első tisztán iparos célokért küzd, a másik nacionalista alapon keresi az iparosság boldogulását. Mindkettőnek azonos a célja: élni!... És ahelyett, hogy összefognának a közös cél érdekében, egymás ellen harcolnak, pazarolják energiájukat akkor, amikor összefogásra oly nagy szükség volna! A jól szervezettségben rejlik az erő! Hiszen olyan súlyos akadályok tornyosulnak a mai küzdelmes világban az iparosság elé. Az új törvényes rendelkezések csak

megnehezítik a boldogulásukat és az egymás közötti apró surlódások egyre gyengítik a szét hulló iparos társadalmat...

Nem így volt hajdan a bányavárosban, ahol oly egységes volt mindig az iparosság s fejlődő iparunk országhatárokra túl is híres volt!

REGEN ÉS MOST...

Az emlékezés felidézi a „rég jó időköt”, a dicsőséges múltat, amikor Baiamare-Nagybánya iparos társadalmi testvéri közösségben élt s a „céhek” virágzásuk korát élték a bányavárosban. A céhek alakulatain belül egyes ipari szakmák mesterei tömörültek. Szervezettségük, tökéletes egységük hatalmassá tette a céheket, a városok közigazgatásában mindegyik vezető szerepet játszottak, így Baiamare-Nagybányán is. Az ipar fejlődésére nézve történelmi jelentősége van ezeknek az időknek, amikor egységes volt a kézműipar, egységesen védtek a becsületes munkát és a mesteri cím elnyeréséhez „remekmű” kellett...

Mi a helyzet ma? Az iparosok minden erejüket az egymás közti torzskodásra fordítják. És mi az eredmény? Baiamaren, ahol már századokkal ezelőtt híres volt az agyag és asztalos-ipar — megrendeléseket eszközöltek más városokból!...

Hét céh a bányavárosban

Hét céh volt hajdan a bányavárosban: a csizmadiáké, a timároké, a szijgyártóké, a lakatosoké, a bádógosoké, a mészárosoké és az agyagiparosoké. Valamennyien egységes erőt képviseltek és közösen védtek az iparosérdekeket és nevezetessé is tették a Baiamare-nagybányai ipart.

De a mesterré avatott iparosnak valóban tudnia is kellett a mesterségét. A mesterré-avatás szigorú szertartás volt. Ezt bizonyítja a szijgyártók céhének jegyzőkönyve is az 1844 évből:

„Jan. 29. Schrol Lajos bemutatta remekmunkáját a betsületes Czéh által meg is vizsgáltatott lelkiismeret szerint. Akkor mindenki egymás szemébe nézván, hogy minő remek munkát kell nekik nézni. Semmiestre ilyen remek munkáért azon „Betses Név” nem adatik nekije, hogy „Májszer” nevet viseljen.”

A céh új remek-munka készítésére utasi-

totta Schrol Lajost, hogy elnyerhesse a mesteri címet...

A „májszerjelölt” november 7-ig elkészítette új remek-munkáját, de ekkor sem felelt meg a szigorú bíráltnak és nemhogy a „tökéletes, de a „tűrhető-hibás” jelzőt sem adták meg művének.

Schrol Lajosnak csak később sikerült elnyernie a mesteri címet, akkor is azért kapta meg, mert megnősült és a nemes Czéh nem akarta, hogy emiatt boldogtalan házaselete legyen...

Régi jó idők, amikor a céheknél a tudás, szakértelem volt mérvadó és — nem a politikai nézet...

Okulnia kellene a régi történeten a bányaváros iparosságának és ha vizsgáztatnak, szakértelemből vizsgáztassanak, ne politikából...!

Hollósi Sándor.

Most vasárnap tartja évi közgyűlését az aradi munkakamara

Érthető, hogy rendkívüli érdeklődés előzi meg az aradi munkakamara évi rendes közgyűlését, amelyet augusztus elsején tartanak meg. A közgyűlést a legnagyobb gondossággal készítették elő és az arra szóló meghívókat már ki is kézbesítették a munkakamarai tagoknak.

A közgyűlési tárgysorozat elsősorban magában foglalja az elnöki jelentést, amelyet Moşoiu Victor, a Munkakamara elnöke mond el. A tárgysorozatban szerepel az előző gyűlésről felvett jegyzőkönyv felolvasása, majd az évi jelentést ismertetik, ezután kerül sor az 1936—37. évi költségvetés jóváhagyására, majd a költségvetési többlet felosztását tárgyalják le. Részletesen ismertetik ezután az 1937—1938. évi költségvetést, az ezzel kapcsolatos módosításokat, végül annak jóváhagyásáról tárgyalnak. A tárgysorozat két utolsó pontja a Munkakamara által fenntartott Moneasa-menyháza tanoncsüdlőhelyről szóló jelentés és a különféle indítványok előterjesztése. Tényként leszögezhető, hogy a Munkakamara az elmúlt esztendőben jelentős munkásságot fejtett

ki, amelyben nagy érdeme van agilis elnökének, Moşoiu Victornak, aki a legnagyobb gondnal és hozzáértéssel vezeti a kamarai ügyeket nemcsak az érdekeltek, hanem a felettes fórumok legteljesebb megelégedésére.

A munkakamarai közgyűlés egyébként augusztus elsején vasárnap délelőtt kilenc órakor kezdődik. Előzőleg szombaton a különböző tagozatok tartják meg gyűlést a megállapítandó napirend szerint.

UJ KELET

Románia egyetlen
szíró napilapja

Kérjen mutatványszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Engedély nélkül tilos diófát kivágni

A földművelésügyi minisztérium rendkívül szigorú rendeletet adott ki a diófák védelmével kapcsolatban. A rendelet, amelyet alább ismertetünk, most érkezett meg a Mezőgazdasági Kamarához. A földművelésügyi minisztérium szigorúan megtiltja a diófák kivágását. Ezt csak akkor lehet eszközölni, ha a földművelésügyi minisztérium, vagy a Mezőgazdasági Kamara ad engedélyt bizonyos indokolt esetben. Abban az esetben, ha valamely oknál fogva a tulajdonos az erdőben akar diófákat kivágni, az erdészeti felügyelőséghez, ha pedig kertben, mezőn van a diófa, akkor a Mezőgazdasági Kamarához kell benyújtani az erre vonatkozó kérelmet. A kérvényben részletesen fel kell tüntetni, hogy a kivágandó diófát a vihar rongálta-e meg, vagy kiszáradt-e?

A kérvényező a kivágatási engedély kézhezvételekor kétszáz lejt garanciaképpen köteles befizetni a letéti pénztárnál, ezenkívül kötelezvényt kell adnia arról, hogy három diófát ültet a kivágott fa helyébe. A diófa kivágásáról értesítendő a mezőgazdasági hivatal, amely forgalmi bárcát ad ki, csakis ennek alapján eszközölhető a szállítás. Azokat a szállítókat, akik a szükséges okmányokat felmutatni nem tudják, szigorúan megbüntetik. A minisztérium a rendőrséget, a mezőgazdasági és erdészeti szerveket bízta meg annak ellenőrzésével, hogy engedély nélkül diófát senki se vágathasson ki. A rendelkezés ellen vétőket 1500—3000 lejes pénzbírsággal sújtják.

TEVEDES

Döcögőz odalép az uccán Pöcög és pofonált.
— Mi volt ez? — hebegi Döcög.
— Az, — ordítja Pöcög — hogy a feleségem mindent elmondott.
— Dehogyan mondott el mindent.
— Hogy-hogy nem?
— Na ha mindent elmondott volna, drákig pofozhatnál.

Hatvanmillió építkezés Cluj-Kolozsváron.

A Cluj-kolozsvári kaszárnyák építésére kiírt versenytárgyalást július 19-én tartották meg a hadügyminisztériumban. Az előirányzat 46 millió leire rug. Cluj-Kolozsvárról több vállalkozó vett részt az árlejtésen. Az árlejtésen a legkedvezőbb ajánlatot magas százaléku engedménnyel Prager bucurestii vállalkozó tette, aki valószínűleg megbízást is kap az építkezési munkálatokra. A pályázati szabályzatok szerint a munkálatoknak a munka megkezdésétől számított 180 munkanap alatt kell befejeződnie, ami annyit jelent, hogy az építkezések a jövő évre is át fognak nyúlni. A hadügyminisztérium egyébként augusztus 6-án újabb árlejtést tart az építendő Cluj-kolozsvári kaszárnyák melléképületeinek építési munkálataira. Ezen munkálatok költségvetési előirányzata 13 millió leire rug.

ALAPOS INDOK.

Geréb és Veréb találkoznak az uccán. Veréb nagyon siet.
— Hová sielsz? — kérdi Geréb.
— Szaladok a gőzfürdőbe.
— Miért oly sürgős az nekéd?
— Mert délután strandra megyünk.

A maximális árak felfüggtetését kéri a Satumare-szatmári mészárosok.

A Satumare-szatmári mészáros-ipartársulat tagjai kérelemmel fordultak a városhoz és az élömarha árának emelkedésére tekintettel kérték a maximálizált árak feloldását.

A tanács a kérelmet áttette az ármaximáló bizottsághoz véleményezés és jelentéstétel céljából.

AZ IS IGAZ.

A társaság egyik kitűnő tagja válik és panaszkodik, hogy egy ilyen válság mennyivel többet kerül, mint egy házasság.
— Az igaz, — szól közbe egy elvált ur, — de viszont többet is ér.

A „rádió varázslójának”, Marconinak csodálatos kísérleteiről beszél az elhunyt feltaláló volt asszisztense

Bizonyára kevesen tudják, hogy a tragikus hirtelenséggel elhunyt nagy feltalálónak Marconi szenátornak egy magyar asszisztense is volt. Paulikovits Géza budapesti születésű elektrotechnikus 1920-ban kiutazott Rómába és ott egyik villamosági üzemben helyezkedett el, Paulikovits érdeklődése már abban az időben is az akkor még nagyon kezdetleges stádiumban lévő rádió felé irányult. Az elektrotechnikus minden szabad idejét az új találmánynak szentelte és így történt, hogy lépést tartva a rádió akkori fejlődésével, 1928-ban, mint kitűnő rádió-szakteknikust ismerték műszaki körökben.

Paulikovits abban az időben több rádiószabdalmat jelentett be és így irányult Marconi figyelmé a Rómában élő fiatal magyar elektrotechnikusra. Marconi 1930-ban egy nagyjelentőségű, rövidhullámú kísérletéhez Paulikovitsot is meghívta, mint laboratóriumi asszisztentst.

A LABORÁTORIUM TITKA

A világhírű olasz feltaláló magyar asszisztense később Bécsbe került, ahol letelepedett és ma kisebb villamosági vállalatnak a tulajdonosa. A következő érdekes epizódokat mondta el Marconi szenátorral való együttműködése idejéből:

— 1930-ban egy nagyjelentőségű rövidhullámú kísérletezés alkalmával kerültem a tudós tengerparti laboratóriumába asszisztensnek. Alkalmazásom első feltétele ugyanaz volt, mint azoknak a tudósoknak, professzoroknak, mérnöknek és technikusoknak, akiket Marconi bevont munkakörébe.

— Marconi minden csavart, minden huzalt maga ellenőrzött legszívesebben. Fáradhatatlanul dolgozott, ha a kísérletek úgy kívánták éjjel és nappal egyfolytában. Emellett a rettentő idegmunka mellett a legaranyosabb ember volt. Mindenkihez volt néhány jó szava, biztatása és pontosan emlékszem, bár szigorú volt, soha rá nem kiabált senkire.

— Munkaszünetekben, amikor az éter titokzatos, elektromos hullámait kutattuk a pompásan felszerelt laboratóriumban és akarva nem akarva szünetet kellett tartani, mert a légköri viszonyok úgy kívánták, Marconi kedvenc emlékeivel szórakoztatott bennünket.

— Gyakran hangoztatta és mosolygott rajta, hogy a köztudatban általában őt tartják a rádió feltalálójának, holott ez nem áll. A világhírű tudós ugyanis a rádió alapvetően fontos tartozékával ajándékozta meg a világot. Ő fedezte fel az antennát és a „földet.”

— Mint fiatal diák utazott Marconi Angliába, hogy ott folytassa már régebben megkezdett kísérleteit a szikratávíróval. Az angol postaigazgatóság a kísérleteknek nagy jelentőséget tulajdonított és mindent elkövetett, hogy Marconi segítségére legyen. Ezeknek a kísérleteknek az eredménye a nagy jelentőségű felfedezés, az antenna. Marconi alkalmazta először és ő mondotta ki és állapította meg, hogy a szikratávíróval leadott jeleket antenna segítségével lehet felfogni.

— A szenációs felfedezés után alig néhány hónap múlva Marconi újabb eredményes kísérletekről számolt be. Ez az ugyancsak alapvető felfedezése a „föld”, illetve földelés. Ma minden elektromos gépet, telefont, rádiókészüléket bekapcsolunk a vízvezeték-hálózatba, hogy ezáltal fémes érintkezés létesüljön berendezés és föld között. Marconi jött rá ennek az eljárásnak a jelentőségére és ő alkalmazta azt először.

— Kevesen tudják azt is, — folytatta Paulikovits — hogy a nagy feltaláló még percre beosztott tulzufolt munkarendje közepette is alkalmat keresett arra, hogy kisebb jelentőségű, de annál érdekesebb kísérleteket folytasson. Sokszor egészen különleges kísérleteket mutatott be közvetlen környezetének, főképpen asszisztenseinek és amikor ezek elragadtatással nyilatkoztak, Marconi nevetve jegyezte meg: „En vagyok a rádió varázslója.”

— Marconi ilyenkor hallatlanul érdekes rádiótechnikai kísérleteket mutatott be és a laikusok minden bizonnyal azt hitték volna, hogy ördögökkel cimborál. Így például a kezének intésére tömör, súlyos fémlemez a levegőbe emelkedtek, egy jég-tömb tetején vizet forrált és abban még tojásokat

is főzött. Színes lámpák gyulladtak ki a laboratóriumuk, továbbá vasrudak olvadtak meg, melyeknek egyik végét valamelyik asszisztense tartotta ajkai között.

— Nagy ritkaságok közé tartozott, hogy ezeken a Marconi által egyáltalán nem komolyan minősített kísérleteken újságírók és mások is megjelentek. Ilyenkor megtapsolták a „rádió varázslóját”, hangosan éljenezték Marconit, akinek többször is meg kellett ismételnie az elektromos bűvészműtatványokat.

— Hallatlan veszteség érte a tudományos világot Marconi halálával, mert még a legutolsó napokban is nagyjelentőségű kísérleteket folytatott, — fejezte be szavait a nagy olasz tudós magyar asszisztense.

Érdekes, hogy Marconi a legtöbb feltalálással ellentétben, kitűnő üzletember volt. Üzleti tevékenysége is magán viselte a tehetséget. A drótnélküli

Heti két lei tüdőbeteg-illetéket kell fizessenek a kisiparosok

A társadalombiztosító pénztárakhoz megérkezett a társadalombiztosító tüdőbeteg tagjainak, gyógykezeléséről és szanatóriumba való utalásáról szóló rendelkezés.

A Hivatalos Lap 162. száma részletesen közli a végrehajtási utasítást, amely kiegészítő része az 1926. évi egészségügyi törvénynek. Eszerint mindazok az alkalmazottak, akiknek napi bére nem haladja meg a 100 leit, heti 2; míg azok, akiknek napi bére 100 leien felül van, heti 4 lei tüdőbeteg-illetéket fizetnek. Hasonló arányban kötelesek illetéket fizetni a kisiparosok is jövedelmüknek megfelelően.

A társadalombiztosító pénztár az így befolyt

rium különböző részeiben, amelyeknek nem volt vétírő, a rádió és a gramofon tökéletesítésével kapcsolatos találmányok kihasználására alakult angol-amerikai társaságnak, a Telegraph and Wireles Ltd-nek a Marconi Telegraph Company newyorki kartellnek egyik főreszvényese volt az elhunyt.

Amerikában és Angliában előkelő politikusok, pénz és sajtófejedelmek voltak barátai, akik akkor sem hagyták cserben, amikor már úgy látszott, hogy a nemzetközi politika indulatai a személyes barátság kötelékeit is szét fogják tépni.

Mintegy két évvel ezelőtt történt, hogy az olasz—abesszin háború kitörése felkorbácsolta az angol közvéleményt és olaszellenes bojkottmozgalom kezdődött Angliában. Nem vették át az olasz citromot, nem jártak olasz kávéházakba és a népgyűlésen tiltakoztak az olasz imperialista politika ellen. Marconi szenátor hazája érdekében békíteni akarta a közvéleményt. Yachtján rádióelőadást akart tartani és angolnyelvű beszédben megmagyarázni az olasz álláspontot az angol közvéleménynek. Az indulatok viharában Marconi szenátor személye sértetlen maradt, de az angol kormány udvariasan közölte vele, hogy beszédét nem tartja kívánatosnak.

Marconi személye és géniusza az angol közvélemény csodálatát vivta ki és érthető, hogy az angol lapok óriási tudósításokban számoltak be a gyászestéről és Marconit Edison mellé állítják.

összegeket a Banca Nationalához fizeti le a tüdőbeteg alap javára. Ezt az alapot a társadalombiztosító a tuberkulózis elleni ligával egyetértésben használja fel. Az így befolyt összegek 20 százalékát szanatóriumok építésére fordítják; 20 százalékot tehet ki legfeljebb az ügykezelés és a felszerelési cikkek költsége, míg a fennmaradó összegből szanatóriumokba utalják díjmentesen mindazokat a biztosítottakat, akikről a társadalombiztosító orvosa állapítja meg, hogy tüdőbeteg és szanatóriumi kezelésre szorulnak. Magánszanatóriumba a betegeket csak akkor lehet beutalni, ha ennek költsége maximálisan 10 százalékkal magasabb, mintha a beteget állami szanatóriumba utalnák.

Tiltakozás az ellen, hogy a telekkönyvi rendszer kiterjesztésének költségeit az iparosok és kereskedők viseljék

Érdekes kérdés foglalkoztatja az utóbbi időben Ardeal-Erdély és Banat-Bán-ság kereskedőtársadalmát. Az illetékes fórumok ugyanis tudvalevőleg tervbe vették, hogy az egész ország területén bevezetik a telekkönyvi rendszert és a kapcsolatos munkálatok pénzügyi részének fedezetére újabb illetékeket vetnek ki, amelyeknek javarésze a kereskedő-és iparostársadalmat terhelné.

Ardeal és Banat kereskedelmi testületei élénk tiltakozásukat fejezik ki minden új taxakövető kísérlettel szemben és a kereskedelmi érdekképviselők a telekkönyvi ügygel kapcsolatban országos mozgalomra készülnek. Ez a mozgalom Oradeáról indul ki, amennyiben az

ottani Kereskedelmi Csarnok vezetősége emlékiratot dolgoz ki és ebben, mint leglényegesebb érvre arra hivatkozik, hogy Transilvania területén már régóta érvényben van a telekkönyvi rendszer, úgyhogy ennek a bevezetése a fenti területekre teljesen felesleges. Transilvania területén az érdekeltek már régóta fizetik a „taxa benevolát” és így indokolatlan minden ilyen irányú újabb illeték kiróvása. A Kereskedelmi Csarnoknak idevonatkozó memorandumát ellenjegyzik valamennyi transilvaniai kereskedelmi érdekképviselő, majd felterjesztik az illetékes körök elé, bízván abban, hogy a fellépésnek meg lesz a kellő eredménye.

DEFINICIO.

Beszélgetés apa és fia között:

— Tata?

— Tessék?

— Mi az a szinonima?

— Szinonima az a szó, amelyet akkor használunk, ha nem tudjuk, hogy a másikat hogyan kell helyesen leírni.

MODERN LOVAG

Szerelmeiről beszélgettek a kávéházban és Mandulától megkérdezte valaki:

— Te meghalnál egy nő miatt?

— Egy esetben igen — felelte Mandula.

— És melyik az az eset?

— Ha a nő arzént keverne a levesembe.

A szezoniparosok is kötelesek egész évre adót fizetni

A pénzügyminiszter most kiadott utasítása rámutat arra, hogy gyakori eset, hogy a bognárok, kádárok, cséplőgéptulajdonosok és más szezoniparosok az idény megszűnte után bejelentik, hogy iparukat nem folytatják és egyes pénzügyigazgatóságok erre adminisztratív úton írják le az adóikat. Ilyen esetben az egész évi kivétel ellen csak felebezésnek van helye és ha az eredménytelen marad, az adózó később nem kérheti az adó leírását, csak iparának végleges beszüntetése esetén. A miniszteri rendelet megtiltja az adófőnököknek, hogy az ilyen tárgyban kiadott községi bizonyítványt láttá mozzanak.

Negyvennégy milliárd leies befektetéssel dolgozott a múlt évben a belföldi ipar

Hatvan százalékkal emelkedett az ipari termelés értéke 1931 óta

Slăvescu Victor, az Ugir elnöke a Banat-Bánsági Gyáriparosok Szövetségének ezévi közgyűlésén a nemzeti ipar jelentőségével foglalkozva rámutatott annak nemzetgazdasági fontosságára és szerepére és kihangsúlyozta, hogy a nemzeti ipar ma már ugyanolyan szerepet játszik a nemzetgazdaságban, mint a mezőgazdasági termelés.

A most nyilvánosságra hozott hivatalos adatok, amelyek az 1936. évi ipari termelés képét adják, összehasonlítva az utóbbi évtized adataival, világosan igazolják Slăvescu volt pénzügyminiszter, az Ugir elnökének megállapításait.

AZ IPARI TERMELES ÉRTEKENEK ALAKULÁSA

Az utolsó évtizedben az ipari termelés értéke a következőképpen alakult

As ipari termelés értéke millió leiekben.

1927.	—	—	—	—	59.044.
1928.	—	—	—	—	60.965.
1929.	—	—	—	—	56.128.
1930.	—	—	—	—	48.358.
1931.	—	—	—	—	88.154.
1932.	—	—	—	—	82.475.
1933.	—	—	—	—	84.941.
1934.	—	—	—	—	41.816.
1935.	—	—	—	—	47.816.
1936.	—	—	—	—	51.500.

Az utolsó évtizedben tehát az ipari termelés értéke legnagyobb értékű volt 1928-ban. A következő években ipari termelésünk értéke a világ gazdasági válság következtében 1932-ig fokozatosan csökkent. Ekkor érte el mélypontját, ezután ismét emelkedett.

Érték szempontjából az 1936. évi termelés az 1928. éviéé kb. 80 százalékát teszi ki.

Az érték alapján történő összehasonlítás azonban nem mutat hiányt az ipar fejlődéséről, mert 1928-ban az árak magasabbak voltak, mint a múlt esztendőben, vagy az azelőtti években.

Mennyiség szerint, az ipari termelés, szakértők megállapítása szerint,

az elmúlt évben már elérte az 1928. konjunktúraév termelését.

A TERMELES IPARÁGANKENTI MEGOSZLÁSA

Iparáganként a termelés értéke az 1928., az 1932. és az 1936. években a következő képet mutatja:

	1928.	1932.	1936.
	Termelés értéke millió leiekben.		
Élelmiszeripar	18.605	8.512	11.500
Vegyipar	11.346	7.384	10.800
Vasipar	8.946	4.827	10.500
Textilipar	8.725	6.137	9.800
Faipar	5.248	1.508	2.400
Bőripar	3.048	1.492	1.900
Nyomda- és papiripar	2.484	1.831	2.500
Építőanyagipar	1.662	861	1.300
Üvegipar	621	278	500
Elektrotechnikai ipar	188	37	220
Kerámiai ipar	96	40	80

A fentiek szerint tehát az élelmiszeripari termelés 1936-ban több, mint 20 százalékkal volt nagyobb értékű, mint 1932. ben, viszont kb. 40 százalékal kevesebb, mint 1928-ban.

A vegyipari termelés értéke a múlt évben elérte majdnem az 1928. évié és az 1932. éviéé kb. 40 százalékkal volt több.

A vasipari termelés 15 százalékkal haladta meg az 1928. évié és 150 százalékkal az 1932. évié.

A textilipar 1936-ban több, mint 10 százalékkal több értékűt termelt, mint 1928-ban, az 1932. évi termelés pedig 50 százalékkal haladta meg a múlt évi termelést.

A faipari termelés mutatja a legkedvezőtlenebb alakulást, mert 1936-ban még 50 százalékkal sem sikerült elérnie az 1928. évié, jóllehet az 1932. évié több, mint 50 százalékkal meghaladta.

Ugyanilyen kedvezőtlen helyzetet mutat a bőripari termelés is, amelynek termelési érték szem-

pontjából közel 40 százalékkal volt kevesebb a múlt évben, mint 1928-ban és 80 százalékal haladta meg az 1932. évié.

A papir- és nyomdaipar termelésének értéke a múlt évben ugyanolyan szinten mozgott, mint 1928-ban, viszont 40 százalékkal meghaladta az 1932. évié.

As építőanyagipar termelése az 1936. évben

Az ipari termelés investíciójának értéke a rendelkezésünkre álló adatok szerint, 1928-ban 39 milliárd 770 millió lei értéket képviselt. A válság évében, 1932-ben 39 milliárd 264 millió lei, az 1935. évben pedig 41 milliárd 241 millió lei volt. A múlt évben az ipari investíciók értéke tovább 2 milliárd lejjel emelkedett úgy, hogy a romló ipar az 1936. év végén közel 44 milliárd leies investícióval rendelkezett.

Az ipar nemzetgazdasági jelentőségét különösen a belföldi nyersanyagok feldolgozása adja meg. Szakértői becslések szerint (a múlt évi hiva-

megközelítette az 1928. évié és 50 százalékkal volt nagyobb, mint 1932-ben.

As üvegipar 20 százalékkal kevesebb értékűt termelt a múlt évben, mint 1928-ban, viszont közel 100 százalékkal meghaladta az 1932. évié.

As elektrotechnikai ipar kb. 20 százalékkal többet termelt 1936-ban, mint 1928-ban és 100 százalékal haladta meg az 1932. évi termelést.

A kerámiai ipar 100 százalékkal többet termelt a múlt évben, mint az 1932. évben, viszont kb. 15 százalékkal alatta maradt az 1928. évié.

Igy tehát az élelmiszeripar, vegyipar, faipar, bőripar, építőanyagipar, üvegipar és kerámiai ipar nem érte el az elmúlt évben az 1932. évi termelés értékét, viszont a többi iparágak meghaladták az 1928-as konjunktúraév termelési értékét is,

Az ipari befektetések

talos adatok eddig nem kerültek nyilvánosságra) az 1936. évben a belföldi ipar közel 82 milliárd lei értékű nyersanyagot és félgyártmányt dolgozott fel. Ebből az összegből a behozott nyersanyag az elmúlt évben közel 2 milliárd lei értéket képviselt, az importált félgyártmányok értéke pedig 4 milliárd lei volt. Így tehát a 82 milliárd lei értékű nyersanyag-nak és félgyártmánynak csak 20 százalékát importáltuk, míg 26 milliárd lei értékű nyersanyagot, illetőleg félgyártmányt az ipar belföldön szerzett be.

A fent felsorolt tizenegy iparág közel 300.000 munkást és tisztviselőt foglalkoztatott, ami szintén mutatja a nemzeti ipar jelentőségét.

A tanácsszerződések körül formaságok egyszerűsítését kéri az aradi kereskedelmi és munkakamara

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara az elmúlt héten Mateescu Stefan elnöke alatt tartotta meg havi rendes tanácsulását, amelyen a folyamatban lévő ügyeket Pucuru Brutus, kamarai főtitkár és Trailescu Ionel kamarai titkár referálták. Elsősorban beszámoltak arról az akción, amellyel a kamara elérni akarta azt, hogy a nyári időszakban is változatlanul megmaradjon a déli záróra rendje. E tekintetben a kamara nélkülözvén a munkafelügyelőség támogatását, az illetékes köröket nem tudta a nyári időnyire életbeléptetett záróra megváltoztatására bírni.

A Kamarák Szövetségének közbenjárására a kiskereskedők szeptember 15-ig kaptak haladékot az üzleti könyvek felfektetésére.

Ezután a főtitkár beszámolt arról, hogy lépések történtek azért, hogy azoknál a kisiparosoknál, akik kereskedelmi ügyletekkel is foglalkoztak és így az új ipartörvény életbeléptetéséig a kamarai céghivatal bejegyzése alapján működtek, ezt a bejegyzést az iparen-gedéllyel egyenlőnek tekintse a mesterkönyvek kibocsátása tekintetében. Erre vonatko-

NEVETESI KENYSZER

Macera egyik éjjel gyanus zajra riadt fel. Magára hapta kabátját és az ebédlőbe osont. Felgyújtotta a villamot és észrevette, hogy a pénzszerződések megkötésénél a kiskereskedőktől ujjlenyomatot bizonyítványt. Ennek beszerzése a személyes jelenlétét, költséget igényel és tartani lehet attól, hogy főleg

zól a kamara memorandumot terjesztett fel a munkügyi miniszterhez. A havi jelentés kapcsán a kamara vezetősége beszámolt arról, hogy az az akció, amely az ez évben vizsgázott kereskedelmi iskolai növendékeknek egy évi gyakorlati időre való elhelyezésére irányult, a várakozáson felüli eredményt hozott.

Sokkal több cég jelentkezett a gyakornokok felvételére, mint amennyi végzett növendék rendelkezésére állt.

és ebben fő része volt a Kereskedelmi Testületnek és a kereskedőknek, amelynek ezért a kamara külön köszönetét fejezte ki.

Engel Gyula, a kiskereskedők szindikátusának elnöke kérte a kamara vezetését, hogy járjon el, aziránt, hogy ne kérjenek az inas-szerződések megkötésénél a kiskereskedőktől ujjlenyomatot bizonyítványt. Ennek beszerzése a személyes jelenlétét, költséget igényel és tartani lehet attól, hogy főleg

a vidéki kereskedők inkább lemondanak az inas tartásáról, mintsem, hogy a bizonyítványjal járó körülményességek tegyék ki magukat.

A tanácsülés alaposnak találta Engel Gyula indítványát és elhatározta, hogy megfelelő formában a munkakamarával karöltve járnak el, mivel a felhozott okoknál fogva nemcsak a kereskedői, hanem az iparostanonc nevelés is veszélyben van.

A tanácsülés foglalkozott a drágaság kérdésével és megállapította, hogy

az árak emelkedését nem a spekuláció, hanem a különböző körülmények idézik elő.

Ilyenek a nyersanyag drágulása, a külkereskedelmi forgalom felélénkülése, az exportprémiumok és nem kis részben a CFR tarifa politikája, valamint a fogyasztási adók emelkedése. A kereskedői reputáció érdekében megállapítható, hogy a spekuláció a piacon egyáltalában nem számbavehető és csak természetes áremelkedés mutatkozik.

Ezután Pacuraru Brutus főtitkár beszámolt két tanácsagnak, Schapira Emanuelnek és Vigyázó Lászlónak távozásáról. Mivel a megfelelő szakmában póttag nincs, a kamara felhatalmazást fog kérni a minisztériumtól pótválasztás megejtésére, hogy a megüresült helyek betölthetők legyenek. Ezután Mateescu Stefan elnök a tanácsulást berakasztotta.

BOBBY.

„Können Sie mir einen militärischen Trick sagen?“ fragt der Instruktor Bobby bei der militärischen Vorbildung.

„Ein militärischer Trick ist, wenn man die Soldaten immer weiterschiesen lässt, damit der Feind nicht merkt, dass die Munition ausgegangen ist.“

Iparosok a munkakamarában

Irtá: Szabó Károly (Oradea-Nagyvárad)

Az „Iparos”-ban legutóbb megjelent cikkemben már említettem, hogy a munkakamarai ügyekkel külön cikkben foglalkozom. Nem azért, hogy a kamarai tanácsfői tisztségemmel kapcsolatos rágalmak alól tisztázzam magamat, erre sem okom, sem szükségem sincsen. A lapokban között közgyűlési tudósítás pedig valótlán vagy téves, hogy ötszöri meg nem jelenésemért kitétték a szűrőmet, mert három ilyen közgyűlés volt összesen, egyen jeien voltam, egy esetben üzleti ügyben elutaztam. Legutóbb pedig orvosai igazolvánnyal igazolom, hogy beteg voltam és ezen az alapon kidobattatásomat megfellebbezem.

Nem is ez a lényege a dolognak, hanem az a szerep, amely osztályrészül jutott, egyrészt a munkakamarába sorozott iparosoknak, másrészt a minden hatáskörtől megfosztott, tehetetlen kisiparos csoport szerepe, amelyet az iparos tagozat tanácsának neveznek.

Méltán jogos az iparosok felháborodása és panasza az ügymenet, helyesebben nem menet miatt. — Itt aligha tudja valaki, hogy mit hogyan lehetne főleg gyorsan elintézni. — Tervszerű szervezetnek, munkaképes adminisztrációnak nyomát is alig lehet felfedezni. Jellemző erre, hogy két vidéki iparosnak hónapokig sem tudtam megszerezni az Adeverintáját, pedig, mint a kamarai tanács tagjáról azt képzelték a kérelmezők, hogy lesz valamelyes befolyásom. Azt nem is kifogásolom, hogy nem részesültem külön előnyben, mert ez azt jelenti, hogy nincsen protekció. Ez még örvendetes lehetne, ha a kellő sorrendben egyszer mégis sor kerülne az ügyek elintézésére. A múlt évben beszédtek a régi jogu iparigazolványokat, mi szükség volt erre? Hacsak nem arra a pénzre gondolok, amit ezen a címen 200 lei és még egyszer, sőt kétszer annyi bélyeg és költség címen beszédtek.

Nem lett volna-e célszerűbb és fele annyi munka, ha a régi iparendelvényeket akkor vették volna be, mikor az újat már kiadhatták volna.

Egyszerre lehetett volna beszélni a régi iparigazolványokat és kiadni az újakat, hiszen az kétségtelen, hogy a szerzett jogok alapján azokat ki kell adni.

Hónapok óta kineveztek a vizsgáztató bizottságokat, azóta már a mesteriségüket is megtanulhatták, akik még nem értettek hozzá, mert ujabban a miniszter szakértelmet is kíván a bizottság tagjaitól, amivel nem mindenki rendelkezett. Már a fizetések is megállapították és még sincsen semmi nyoma a munka megindításának. Egy tanácszer-

ződésért egész kálváriát kell járni itt helyben is, hát még vidéken?

A napokban hallottam, hogy például a Valea lui Mihai-érmihályfalvai iparosoknak Zöldu-Zilahra kell beutazni, ha egy tanácsot akarnak beszégettetni, mert csak ott lehet ujjlenyomatokat felvétni. Mire azonban a reggeli vonat odaér, már nincs hivatal. Ha előző nap indul, akkor szállodában kell megszállnia.

Ha véletlenül közbe esik a gyakori hivatali szünetből (egyházi ünnep stb.) egy nap, akkor három-négy napi időbe és 2—3.000 leibe kerül az ujjlenyomat.

De nincsen annyi tere a lapnak, hogy világos képét megrajzolhassuk a helyzetnek és a panaszoknak. Csak közigazgatásban nagy jártassággal bíró tisztviselői var lenne képes a bajokat részben orvosolni. Új-mocok csak elsőrangú adminisztrátor vezetése alatt sajátíthatnák el a tennivalókat, amelyre munkaprogramot kellene kidolgozni, — rendszerbe foglalni mindenki munkakörét és az elnökség erőlyes ellenőrzése alá helyezni minden ügyosztály teljesítményét, az osztályvezetők teljes felelőssége mellett.

Szinte hallom, hogyha én ezt így látom, miért nem teszek erre a tanácsban javaslatot?

Hát azért, kedves iparostársam, mert engem oda nem hívnak, nekem ebbe beleszólásom nincsen. Az ipari szekciót néha egy hónapig sem hívják össze. Ha összehívják, miért? Hogy jóváhagyja egy boltnak vagy egy kiadott lakásnak a bérleti szerző-

LEHETETLEN.

Móricza könyörög a mamájának:
— Mama, én szeretnék holnap elmenni a Karolin néni temetésére.
— Nem mész el, — szolt a mama, — a héten már voltál cirkuszban.

VELEMÉNY.

Kristól megkérdi valaki:
— Mi a véleménye Krazról? Okos ember?
— Hogy okos? — kiáltja Krisz — normális emberben ilyen hülyét még nem is láttam.

AZ IS VALAMI?

— Mit szólna hozzá, egy éve tart a spanyol polgárháború.
— Az is valami? Az én házasságom már tíz éve tart.

dését, hogy elajándékozhatjuk-e azt a pár-értéktelen butordarabot, ami valamelyik vidéki kis ipartestület, vagy kör tulajdonsa volt. Vagy elromlott egy vízcsap, eldugult egy csatorna, stb.?

Az én szorgalmazásomra a szekció egyszer végezett komoly munkát. Elkészítettük a szekció költségvetését, hogy a szorongató adósságok rendezése mellett peren kívül is kiadhassuk a régi ipartestületi tisztviselők törvényes járandóságát. Ezt be kellett terjeszteni az elnöki tanács elé, amely azt megsemmisítette és csinált helyette másikat tetszés szerint. Így jutott oda az iparos szekció, hogy az összes hátsértyvedelmét lefoglalták és csak a hitelezők türelméről és jóakarátán mulik, hogy az ingatlanokra nem kérnek árverést, mert több, mint fél-száz ezer lei perköltség mellett az egyik perlel hitelező perét már meg is nyerte, de tudtommal még egyik nagy hitelező sem kapott egy banit sem.

Nem érdektelen tudni az iparosoknak, hogy kikből áll az elnöki tanács?

1. A munkakamara elnöke.
2. Az iparos szekció elnöke.
3. Kér. alkalmazottak és magántisztviselők szekció elnöke.
4. Ipari munkáscsoport elnöke
5. Miniszteri biztos.

Ez az öt ur intézi a három megyéből összes iparosok és alkalmazottak ügyeit. Ezek közt adminisztrálisan jártas egy-egy a miniszteri biztos. Muth Gyula, akinek az iskolai elfoglaltsága mellett nem is lehet ideje megfűző munkaprogramot összeállítani. Nem is ez a felelőse. Hogyan kerül az elnöki hatáskörbe ilyen rengeteg haza és munkahely?

A három megyéből választott 40 tagu nagytanács teljesen alkalmatlan az ügyek intézésére, egyrészt sokba kerülne havonkénti összehívása, másrészt az sem bír több szakértelemmel, mint az elnöki tanács, ezért a közgyűlés rendszerint az elnöki tanácsra ruházza jogait. Eppen a legutóbbi közgyűlés adott fényes példát arra, hogy mennyire befolyásolható a közgyűlés és mennyire játékszere a többség erkényemely népszerűsége, vagy éppen az elnöki székre törtető egyéniségének.

Az történt ugyanis, hogy a márciusi rendes közgyűlés a hivatal által elfoglalt összes helyiségekért megszavazott 150.000 lei évi bért, ezeket felsőbb jóváhagyással a költségvetésbe iktatták és annak hovaforrítása a kiadási oldalra fel is lett használva.

A legutóbbi közgyűlésen valaki azt indítványozta, hogy ne fizessenek házbért, tehát törölni kell a költségvetésből a 150.000 leit és éppen az jellemző a közgyűlésre, hogy ezt az indítványt elfogadta. Ebben a 44 tagból álló testületben kellene a tíz kisorosnak megvédeni az iparos érdekeket. Reménytelen kísérlet. Oda lehetni írni a közgyűlési terem bejárata fölé: Hagyjatok fel minden reménnyel.

LOPNI

Irtá: SZÉP ERNŐ.

Este van, késő este, kilenc óra. Némelyik kora őszi este olyan sötét tud már lenni, olyan vaksötét, akár a tenger mélysége. Különösen az ilyen kicsi község felett, ahol már hét óra tájban kezdenek lefeküdni, ahol az uccát nem világítják, ahol a boltot bezárták, meg a kocsmát is bezárták, kilenc órára, mert hol van már az a szép világ, mikor a magyarok este is beültek a hosszú asztal mellé, iszogattak, óbégattak, verekedtek. Jegyző urék, doktor urék, papék, tanítóék, ha fenn is vannak, kártyáznak, vagy olvasgatnak még, betették a zsálot, az életükből egy szikra ki nem világít az uccára. Se a házak előtt az árokparton nem pislog már a szentjánosbogár, az is csak addig szeret itt szerepelni, míg nyár van, míg teli van az ég csillaggal, azoknak mutogatja magát, azoknak hiszlekedik. És micsoda csend van a községen végig, micsoda vak csend. Nem hallatszik már ilyenkor a kutágnak a nyöszörgése, se egy szekérnek a messzi csörgése; az istállóban a tehén elrítta már a fájalmát a fia után, a kutya komék is elugatták a mai napra valót székér ellen, liba meg veréb ellen; a holdat ugathatnak legfeljebb, ha még kedvük volna nyilatkozni, de a hold is lefeküdt ma este odafenn a sötét égen egy felhőbe, akár a csősz a mezőn a boglyába. Olyan csend van, ezekből a sápadt kis házakból mintha kihalt volna a világ, mintha mese volna, ami egéaz nap itt hallatszott, a veszekedés, az átkozódás, a siralom, mintha a rémült emberi élet elmenekült volna erről a Földről.

Egyszerre csak az itéletcsöndben itt a hosszú uccán egy udvarban valami háborodott zenebong tá-

mad. A tyukketrec népe ijedt föl álmából. Mert ők is elaludtak végtére szépen, kakasok meg tyukok, meg jércék; ez a társaság megy a leghamarabb aludni, de ez alszik el legkésőbbben. Helyezkednek, tetvezkednek, torzalkodnak, le-lebuknak a lécről veszekedés, mozgolódás közbe, ha semmi bajuk se bírnak nyugton ülni, míg egy szikra éberség van a testükben, rettenetes ideges népség ez. Megültek és álmokra pottyantották a fejüket végre, csak a kotlós kotyogott, cőhajtozott alvásában is, szegénynek két anyányi jércéjét fogták meg ma reggel, az anyjok szemeláttára metszették el a gégéjüket, délebed lett belőlük. Meg a többi tyuk, meg a jércéje is mind rezzent egyszer-másszor és borzolódtott; talán csak az esti hűvösségtől, talán a szomszéd kuvasz kergeti őket álmukban, vagy még attól a sakáltól reszketnek ma is, aki az ősanymjukat leste valaha Afrikában, aki elől a tyuknemzet a falombba meg a sziklára menekült az esti sötétség lehulltával.

Hü, micsoda égszakadás, földindulás lett abban a halk tyukketrecben. Egy sötét ember állott a ketrec előtt, kegyetlen nagyot huzott valami doronggal arra a gyöngye faakotmányra. Meg még egyet, meg egy harmadikat is mindjárt. Aki kakas, tyuk, jércé abban a ketrecben együtt volt, már az első dorongszóra felugrott a levegőbe, kábán és vakon jajveszkeltek, mind ki akartak repülni, elfelejtve, hogy börtönben vannak, verdesték a léceket, verdestek egymás ellen, nekicsapódtak a tetőnek, az oldaléceknak, lebukfenceztek, a ketrec aljára, gázolták egymást, apja a fiát, anyja a lányát, föl-fölrebbent, aki tudott, össze-vissza való vad röptükben a csőrükkel egymás szájába-szemébe szurkáltak, sivalkodva és hörögve, mint az örültek.

Szinte egyszerre rebhent föl a háznép is, akár a ketrec lakossága. Agyon, kemencepadkán, földön,

ki hol aludt, felültek egymásután az ember, az aszszony, a nagylány meg a suttyó fiu. Egy-két lélekzetnyit csak tágitották a szemüket a sötétségben az álmomnál is borzadtabb képpel, azután összeszaladt a szavuk:

- Jézus Isten! Hallja?
- Hüjnye azt a!
- Tolvaj jár az udvarba!
- A tyukot lopják!
- És aztán ágyynyiszorgás, székfeldűlés, eleven talpak földet verése.
- Gyujtsd meg a mécsest!
- Dehogy gujtod!
- Hun az a fejsze?
- Jaj, édesapám!
- Én is megyek, a papucsom!

Abban a szempillantásban, mikor a gazda kiugrott a pitvar rácsa elé, az a sötét alak a tyukketrec előtt fölkapta a dorongot, még egyet sujtott; reccsenés-roppanás, négy-öt szárnyas röppent ki a ketrec oldalán, eezük nélkül bukdácsoltak az udvarban annyifelé, ahányan voltak.

- A gazda felmarkolta a fejszét, a feje fölé:
- Megállj, te!
- Az asszony beleragadt a karjába:
- Vigyázzon magára!

A nagylány is kiáltani akart, de abból csak sikoltás, sirás lett. A fiu az apja anyja elé ugrott, hosszú fokost rángatott a két keze közt.

Az a sötét alak, az meg lebecsátotta a dorongját, azután a fejét is lebecsátotta.

A kutyák már a nagyucca mindakét végéig ugattak. A tyukok, libák, rucák a szomszéd udvarokban is fölzendültek. Ernitt-amott lámpafény pitymallott az ablakban; a szomszéd, aki tolvajt szimatolt.

61 százalékkal emelkedett a világ ipari termelése

Az energia hetven százalékát szolgáltatja a szén. — Növekszik a szén és a nyersolajfogyasztás

A világ energiaszükséglete a népesség számának növekedése és annak folytán, hogy állandóan több és újabb ipari cikket állítanak elő, nagyjából. Az energiaszükségletet részben az energiahordozó (kőszén, földgáz, vizierők) gazdaságosabb kihasználásával iparkodtak pótolni; az 1913-1936 időközben az energiahordozók termelte energia 33%-kal, míg a világ iparcikkeit előállításához 11%-kal emelkedett. Az energiahordozók felhasználásával idők folyamán eltolódások történtek, amit az államoknak az autarkia való törekvése, egyes energiahordozóknak a külföld részéről való beszerzésének nehézségei, végül a szénnek vetélytársai által való fokozottabb háttérbe szorítása együttesen idéztek elő. A háború kezdetén a termelt energia 90%-át a szén szolgáltatta, 1925-ben csak 79, 1935-ben 75%-át, a múlt évben már csak 70%-át.

A termelt energia kőszénre átszámítva 1913-ban 1394 millió tonna kőszén termelte energiának felelt meg. (Az átszámításnál a kőszén 7000, a barnaszén 1500, a földgáz 9600, a földolaj 10.000 kalóriában van felvéve, egy kilowattóra egy kg. kőszénnel véteztet egyenértékűnek.) A világkrisis kezdő évében, 1929-ben a termelt energia 1889 millió tonna kőszénnek felelt meg, 1932-ben ez a mennyiség 1447 millióra csökkent, 1936-ban azonban újra 1860 millió tonnára emelkedett, ami a háború előtt termelt energia 133%-át tette ki. Míg azonban a kőszén termelte energia csak 3%-kal emelkedett, addig a barnaszén, a nyersolaj, földgáz, vizierők (a fura termelte energiára vonatkozólag adatok nem állnak rendelkezésre) termelte energia 312%-kal emelkedett, vagyis 132 millió tonnáról 556 millió tonnára. Feltűnő a barnaszén térfoglalása, a többfogyasztás 60%-ot tett ki. (128 millió helyett 205 millió.) Magában Németországban a barnaszénfogyasztás 74 millió tonnányi emelkedést tüntet fel. A nyersolajfogyasztás az 1913-1936 időközben 54 millió tonnáról 246 millió tonnára emelkedett, kőszénre átszámítva 77 millió tonnáról 351 millió tonnára. Földgáz csak Amerikában, Oroszországban és Romániában fordult elő lényeges mennyiségben. Jelenleg felhasznált évi mennyisége 85 millió tonna szénnek, a vizierőművek teljesítménye pedig kb. 130 millió tonna kőszén teljesítményének felel meg.

Az energiazagzaldalkodás négy típusa: 1. Majdnem tiszta kőszénagzaldalkodás. Ebbe a csoportba tartoznak: Németország, Anglia, Belgium, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország. (Csehszlo-

vákiában az energiaszükséglet 95 százaléka, Németországban 92, Angliában pedig 91 százalékát állítja elő szénből.)

2. Kőszénagzaldalkodás némi vizierőagzaldalkodással. Ausztria, Franciaország és Japán túlnyomó részben a kőszén használatát erőforrással, azonban Ausztria már a múlt évben energiaszükségletének 30 százalékát vizierőből meríti. Franciaország egyelőre csak 9 százalékát. Japánban a szén- és vizierőagzaldalkodás aránya 3:2.

3. Vizierőagzaldalkodás, amely a kőszénagzaldalkodást háttérbe szorítja. Szénben szegény országok, melyek hegyi vizeiben sok energia van tárolva, szükségük vizierőtelepeket létesítenek. A háború, továbbá a szankciók ideje alatt Olaszországnak nagy gondot okozott a kőszén felhasználására alapított energiazagzaldalkodás mellett az energiahordozó beszerzése, minden törekvése odairányult tehát, hogy energiazagzaldalkodásban a külföldtől mentesítse magát. Ezidőszert a kőszén- és vizierőagzaldalkodás a termelt energiát tekintve körülbelül egyenértékű, ugyanilyen a viszony a két erőagzaldalkodás között Svédországban, Finnországban és Kanadában, Svájcban a vizierőtelepek az energiaszükséglet 60 százalékát fedezik.

4. A kőszén teret enged a földgáznak, földgáznak és vizierőnek. Az Egyesült Államokban minden bőséggel található. A szén vetélytársai konkurrenciája mellett, míg az olajmezők oly bőségesen öntik az olajat, fokozatosan teret veszít. Az elmúlt évben a kőszén az energiaszükségletnek csak 52 százalékát fedezte a nyersolaj már 27 százalékát, a többi egyformán osztozkodott a földgáz és vizierő, utóbbi előnyben van, csak azokra a vizierőtelepekre kell gondolni, melyeket Roosevelt még felépíteni szándékozik.

VITATHATATLAN.

Egy társaságban lestük el ezt a beszélgetést:
— Hallotta? — Valamelyik newyorki laboratóriumban egy új szert fedeztek fel, amely megöli a szerelmet.

- Roppant érdekes.
- Az új szer neve...
- Ne folytassa, kitalálom magamtól is.
- Na, mi a neve?
- Házasság.

A gazda tett egy lépést, fogta a fejszét a két kézben, erőszakosan:

— Meg ne mozdulj bitang, mert kettéhasítalak! A sötét ellenfél avval felelt, most már el is hajította a dorongját, úgy maradt ott fegyvertelen.

Most már neki mert ugrani a gazda, megkapta a tolvajnak az ujját a mellén, elkezdte ráncigálni:

— Tee, te cudar, tee! Lopni jöttél, hee! Szegény ember tyukja kell néked, tee! Hee! Szaladjatok a zsandárokér!

A nagylány meg a kicsi fiu egyszerre eredtek a kiskapunak. De csak a lány került ki az uccára, a kicsi fiu visszaugrott a kapuból, hátha segíteni kell az apjának. Még nem verekedett nagyokkal, jaj de gyönyörű volna a fokossal virtust tenni!

Az asszony az elszabadult jércéket üzte már, hatfelé szaladt egyszerre, a legmagasabb fehangján átkozta a szökevényeket, meg a tolvajt; a gyerek, akinek eszébe se jutott a ketrec népét kergetni, csak állott, bámulta a sötét tolvajt, annak a háta mögött harckészzen. A gazda pedig egyre bátrabban markolászta, rázta az emberét, kegyetleneket döfött a fejsze fokával a mellébe, hasába, s ordított tüzesen, mámorosan:

— Tee, te csunya féreg te, teeh, te gyalázatos gyilkos haramia, teeh, ugyina reszketsz a kezembe, te kutya teh!

A gyerek is úgy fölgerjedt, ugrott egyet, ráhúzta a fokossal a tolvajnak a vállára.

Az meg se mukkant. Mintha aludna.

Ez a veszett láрма, amit a gazda, meg az asszony, meg a baromfi csapott, addig tartott, míg a fegyveres hatalom megérkezett. Egy szál csendőrt hozott a lány, csak innen a hatodik szomszédból, ott volt a futókás azelőtt a laktanya.

— Na, te szép gyerek, hadd nézzünk a szemedbe.

A gazda a tyukketrechez billent, megtámaszkodott. Rázkódott a szíve, nyilallott a veséje, rezgett a két térde. Gyöngye kis ember volt, ott hagyta az erőt, egészséget még legénykorában Galiciában, Volhyniába, Szibériába.

A csendőr kihúzta a jegyzőkönyvet, pajbász, azután elővette a nadrágzsebből a villanyos égőt:

— Mutasd a blattodat, hékás.

A tolvaj ledugta a nyakába a fejét, a sportsipkája a szemöldökéig le volt húzva.

— Na mi lesz? Ki fia vagy?

Az asszony odakiáltott sirósan:

— Kitérte a ketrecemet, a tűz égessze meg a husát!

A csendőr a fegyver agyával a tolvaj felé bökött:

— Nem akarsz beszélni?

Nem. Csak állott a tolvaj, hallgatott, az álla a mellére szorult.

— Majd megjön a szavad a laktanyában! Előre! — maga elé penderítette a csendőr a tolvajt, elvitte.

Kicsit haragudott a csendőr; beretválkozott már, lefekvés előtt, a fél arca beretváltatlan maradt. Neki kellett eljőnni, ő még csak tavaly óta csendőr, most lett tizedes. Elkezdett az uccán a nadrágos, félcipős tolvajnak a hátába szavalni:

— Ennek a nyomorult rokkant embernek a tyukjait akartad elvinni? Nem szégyelled magad? Ki fia vagy?

Maga felé rántotta a tolvajt, felhúzta a siphát a szeméről. A zseblámpával a képibe világított:

— Csávás. — Hátralépett, úgy meglepődött. — Csávás Imre, Te vagy az?

Háromezer adófellebbezést tárgyaltak le Aradon

Az aradi pénzügyigazgatóságon a múlt hét folyamán fejezték be az adófellebbezési tárgyalásokat. *háromezer adózó nyújtott be fellebbezést* a kivetett adók ellen. Érthető, hogy tömegesen fellebbeztek, mert a múlt esztendei adóalaphoz viszonyítva az idén

horribilis mértékben emelték fel a kivetési bizottságok az adókat.

A bizottságok a pénzügyminisztériumtól kapott utasítás alapján ötven, sőt százszázalékos emelést hajtottak végre, ami a mai kedvezőtlen üzletmenet mellett erősen hátrányos a kereskedőkre, iparosokra és más foglalkozásuakra.

Értesülésünk szerint a bizottság a fellebbezések nagy részét elutasította, az érdekeltek azonban élnek törvényadta jogukkal és

felsőbb fórumhoz fellebbeznek.

Felmerül a kérdés, hogy az augusztus 15-én kezdődő új évnegyedben mi történik azokkal, akiknek adója fellebbezés alatt áll.

Erre nézve a pénzügyigazgatóságon azt a felvilágosítást kaptuk, hogy

a most felvett kivetési jegyzőkönyv alapján hajtják be az adót,

tekintet nélkül arra, hogy az illető tovább fellebbezett-e, vagy sem. Ez a rendelkezés természetesen sulyosan érinti az adózókat.

Miután az adókivetések ellen számos panasz érkezett a pénzügyminisztériumhoz, most egy újabb rendelkezést adott ki a minisztérium. Ebben a rendelkezésben felhívja a pénzügyigazgatóságokat, hogy augusztus 15-ig készítsenek el egy kimutatást, az összes szakmák jövedelmezőségéről és a minisztérium a beérkező kimutatások alapján készít el a különböző szakmák adókulcsát. Mármint valamennyi pénzügyigazgatóság tisztviselői kara kényes helyzetbe került. A kivetéseknél az volt az utasítás, hogy emeljék az adókat. Ez meg is történt a legteljesebb mértékben. Időközben tárgyalták a fellebbezéseket, de a bizottságok

majdnem minden esetben meghagyták a felemelt adóalapot.

Ma pedig ideérkezett a pénzügyminiszter rendelete, amely kimutatást kér, hogy ellenőrizze a minisztérium, vajjon a tényeknek megfelelően történt-e az adókivetés? Az adózó társadalom azonban sajnos sok jót nem várhat a minisztérium ellenőrző akciójától, mert a megállapított adóösszegeken változás már nem történhet.

— Csávás. Nahát ezt az egyet nem hittem volna, hogy téged fogtalak meg. Hogy te is ilyen cunyaságot csinálj. Ezt tanultuk a leventébe, Csávás? Csávás Imre!

A fiu visszahúzta a siphát a homlokára. A csendőr leengedte a zseblámpát, eloltotta. Mert észrevette, hogy a Csávás két szemé vizes lett. Ugy állott szemben a sötétben a két fiu, a csendőr meg a tolvaj. Hallgattak.

Hallgattak egy percig, a csendőr megcsóválta a fejét, elnevette magát:

— Osztan így kell tyukot lopni, füttykössel? Hogy meghallják, ha azétvered a ketrecet? Ott maradni, hogy hoppon vegyenek? Ilyen buta számár vagy? Csávás. Te, Imre. Te. Mit akartál te. Mondjad. Na mondjad csak

— Tudhatja.

— Tudom is. Be akarsz kerülni a törvényezékre. Hat hónapig kosztolni. Ugyina. Csávás. Azt akartad te is.

— Azt. Mind a tanyákat összejártam már. Oda-be is kóborogtam egy hétig a városba. Sehun semmi. Budapestről is visszajött mind a három fiu, aki felgyalogolt. Nem elég a háznál az a kis kenyér tavaszi napszámgig. En abból egy karéjt se akarok.

Csend lett. A csendőr ide-oda rántotta a villany lámpa picit tolvóját, cserélgette a fényt a sötéttel.

— Idehallgass Csávás, megmondom neked. Ezár a kis huncutsággért nem táplálják az embert félesztendeig. Két hétig se. Vagytok elegenden abban a fogdában. Ezért már csak verést kapni. Nem vislek be tégedet. Reggelre elmegy, megcsinálod azt a tyukketrecet, értetted? Vigyázz magadra, Csávás, annyit mondhatok neked. En nem tudok többet segíteni. Na, egy cigarettát.

